

*Н. Фіалковська,
студентка,
В. Папіжук,
канд. пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

МОВНЕ ПОРТФОЛІО ЯК ЗАСІБ ОЦІНЮВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Оцінювання є невід'ємною частиною будь-якого навчального процесу, адже без засобів оцінювання засвоєння знань стає неможливим. Оцінювання показує прогрес кожного учня на певному навчальному етапі, а також виступає способом мотивації учнів під час засвоєння навчального матеріалу. Система оцінювання включає в себе поточну, проміжну та підсумкову оцінку результатів діяльності учнів. Серед ефективних методів оцінювання учнів можна назвати: написання тестів, виконання завдань творчого та практичного характеру, створення різного виду проєктів і т. д.

Вчитель може застосовувати рейтингову систему оцінювання для поточного контролю, яка передбачає постійне накопичення оцінок, щоб підсумкова оцінка була найбільш об'єктивною. Розглядаючи поняття «рейтинг» на практиці, слід зазначити, що це деяка числова величина, яка виражається багатобальною шкалою (наприклад 12-бальною) та виражає успішність і рівень знань учня протягом певного періоду навчання [1:60].

Вчителю потрібно створити необхідні умови на уроці, щоб кожен учень міг брати активну участь в навчальному процесі та був оцінений. З такою метою зручно використовувати роздатковий матеріал: картки з конкретної теми для контролю засвоєння лексики; завдання в робочому зошиті, індивідуальні завдання в підручнику, різного роду самостійні роботи, диктанти і т.д. Це все дозволяє мати чітке уявлення про рівень знань кожного учня в кінці навчального періоду (теми, семестру, року). Важливо, щоб вчитель застосовував певні коментарі під час виставлення тих чи інших оцінок (можуть бути у формі схем або ж таблиць) для пояснення, чому виставлена та чи інша оцінка. Корисною буде розробка критеріїв оцінювання з кожної мовленнєвої діяльності.

Одним із способів оцінювання навчальних досягнень учнів та їх рівня володіння іноземною мовою є мовне портфоліо. Це папка, що складається з файлів всіх робіт учня, які демонструють його прогрес, результат та певні досягнення протягом навчального року. Мовне портфоліо дає можливість накопичувати результати класної та позакласної діяльності школярів, а також разом з учителем аналізувати та оцінювати свої досягнення з кожного виду завдань. Завдяки мовному портфоліо, учень може здійснити об'єктивну самооцінку та дійти до висновків щодо самовдосконалення, представити свої кращі роботи, які демонструють власний розвиток та досягнення запланованих результатів.

Отже, мовне портфоліо учня – це спосіб накопичення, фіксування та оцінювання, а також самооцінювання учнем його навчальних досягнень (різного виду робіт та демонстрування своїх результатів) під час навчального року. Портфоліо заохочує активність та самостійність учнів під час роботи та розвиває самооцінюючу діяльність учнів [2].

Істує декілька видів мовного портфоліо для оцінювання школярів, зокрема:

- портфоліо типу Administrative, що містить кращі самостійні роботи учня. Цей вид портфоліо учень може застосовувати в своєму подальшому житті, навіть при прийомі на роботу;

- мовне портфоліо типу Feedback, що містить певні сформовані вміння іншомовного спілкування, які допоможуть учню застосовувати ці вміння під час виконання різних завдань;

- портфоліо типу Show Case, де учень може зібрати та представити свої мовленнєві роботи, включаючи творчі роботи. Відбір робить сам школяр, базуючись на власний оцінюючий досвід [3: 23-25].

Мовний портфоліо складається з трьох обов'язкових компонентів:

- мовний паспорт (складається з даних учня, його особистої інформації та його фотографії, містить критерії оцінювання його навчальної діяльності, його рівень володіння іноземною мовою згідно з Європейською шкалою оцінювання);

- мовна біографія (містить цілі та перевірку досягнень учня, складається з плану роботи, заповненого учителем графіку оцінювання рівня володіння учнем іноземною мовою, а також самооцінку учнем власних досягнень);

- дос'є (містить усі роботи, які учень вважає найкращими і які найповніше відображають його досягнення, наприклад проекти, листи, доповіді, свідоцтва і т.д).

Регулярна робота з даними компонентами портфоліо дає можливість учневі постійно моніторити власну навчальну роботу та спостерігати свій прогрес.

Основними функціями мовного портфоліо є навчальна, розвивальна, накопичувальна (слугує збіркою найкращих робіт школяра), моделювальна (формування індивідуального навчального плану учня) та рефлексивно-креативна функція (дає змогу учневі усвідомити й спроектувати стратегії й прийоми власної освітньої діяльності) [4:22].

Отже, завдяки мовному портфоліо, учень може різнобічно демонструвати свої досягнення та здібності. Цей оцінювальний засіб спрямований на самостійну роботу кожного учня, виражає його саморозвиток, адже навчальну мету та засоби для її досягнення обирає сам учень. Портфоліо допомагає школяреві стати самостійним і відповідальним за свої результати в процесі навчання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Мартиненко О.О. Організація контролю результатів навчання в освітній установі: практичний аспект: навчальний посібник/ О.О. Мартиненко, Е.В. Садон.-Владивосток: Изд-во ВДУЕС, 2006. – 102 с.

2. Тетяна Заболотна. Використання інноваційних методів як запорука ефективності навчання іноземної мови // Гуманітарний вісник. – 2011. - № 24.
3. Калмикова І. Р. Портфоліо як засіб самоосвіти і саморозвитку особистості / І. Р. Калмикова // Освіта в сучасній школі. - 2002. - № 5. – 254 с.
4. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед.наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.